

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a KOV

Poznávám sám sebe, poznávám svět

Č.j. ZŠS a MŠ 201 / 2010	Účinnost od: 1. 9. 2017
Spisový znak : B. 4. II.	Skartační znak: A 5
Aktualizace:	26.7. 2013, 30.7. 2015, 31.8.2016, 31.8. 2017, 1.1.2020, 30.8.2021
Platnost dokumentu do 31. srpna 2022 nebo do změny	

Základní škola speciální a Mateřská škola, Chomutov, Palachova 4881, příspěvková organizace

Zřizovatel školy: Statutární město Chomutov

Statutární orgán školy: Mgr. Jana Sejnová, ředitelka školy

Příspěvková organizace, IČ 727 44 341, DIČ CZ 727 44 341

Bankovní spojení : 34 631 441 /0100

e-mail: info@specialni-skola.cz

www.specialni-skola.cz

tel: 474 686 078, 777 55 30 50

zpracovala Mgr. Jana Sejnová

1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Naše škola je pavilónová, ležící uprostřed malého sídliště na okraji Chomutova, v klidné čtvrti, stranou hlavní komunikace, částečně ve vilové čtvrti. V blízkém okolí školy je zahrádkářská kolonie, chovný rybník, louky a malý smíšený les. V dosahu 500 metrů je nová výstavba rodinných domků, v lokalitě Filipových rybníků, kde je zhruba kolem šedesáti nových domků. V blízkosti školy je i sportovně rekreační areál Domovinka, kde je prostor pro pohybové i rekreační aktivity ve všech ročních obdobích. Je možné zde realizovat i sezónní činnosti – bobování atd.

V okruhu jednoho kilometru je i krásná lokalita Bezručova údolí, kde je naučná stezka, protéká zde říčka a nechá se dojít až do rekreační oblasti I. Mlýna. To vše umožňuje sepětí s přírodou, lokalitou, poznávání a nejen spontánní pohybové aktivity.

Pět zateplených panelových budov MŠ je zasazeno do prostorné zahrady, vybavené interaktivním hřištěm pro děti, kterému říkáme BAJAJA, novými herními prvky umožňujícími rozmanité pohybové aktivity pro děti z MŠ i ZŠS. Zahrada je vybavena novými mlhovišti s měkkým bezpečným povrchem, která barevně zapadají do rázu školní zahrady. Ta je navíc vybavena chatkami a pískovišti. V zahradě je velké množství listnatých i jehličnatých stromů a několik stromů ovocných. Zahrada školy má nové oplocení, které uzavírá prostor pro celodenní pobyt dětí.

Okolo plotu školní zahrady jsou živé ploty a v zadní části zahrady jsou ovocné stromky, které si děti vysadily samy. Děti si vysadily také nové jehličnany a několik listnáčů, o které se samy starají.

K areálu školy patří také sauna a bazén. Dvě budovy jsou vyhrazeny třídám mateřské školy (ať už běžným či speciálním). Ve třetí budově jsou třídy základní školy speciální a školní družiny. Pavilóny jsou propojeny prostornou spojovací chodbou, využívanou pro sportovní a společenské aktivity. Ve všech přízemích, je možné využívat velkou terasu s venkovní dlažbou, kde je možné pobývat v případě příznivého počasí v průběhu celého dne.

Další budova je administrativně správní, ve které je areál školní kuchyně a jídelny, počítačová učebna, místnost pro smyslovou stimulaci, cvičná kuchyňka a dílna pro výtvarné práce, sloužící mateřské i základní škole. Naše škola je od 1. ledna 2003 samostatným právním subjektem.

Škola umožňuje soužití zdravých a dětí a žáků s handicapem a podle toho je také vybavena pomůckami, včetně kompenzačních a rehabilitačních. Kapacita školy je 115 dětí v mateřské škole, třídy jsou naplňovány na 26 – 28 dětí, třída pro děti s mentálním postižením na 6 – 12. Každý rok uděluje zřizovatel škole výjimku z počtu dětí.

Spolupracujeme s SPC v Žatci, s SPC Měcholupy – děti a žáci s mentálním handicapem a s popuchami řeči, PC Démósthénés Ústí nad Labem – děti a žáci s mentálním handicapem, SPC Apla – autistické děti, SPC Chomutov – děti s postižením sluchu, SPC Teplice – žáci s tělesným handicapem, PPP v Chomutově, dětskou neuroložkou MUDr. Sušickou, dětským psychiatrem MUDr. Grimovou a Vadlejchovou a dětskou psycholožkou PhDr. Štenclovou .

Důležitými partnery jsou pro nás především rodiče a na jejich spoluúčasti na vzdělávání neustále pracujeme. Vytváříme Plány spolupráce s rodiči v jednotlivých třídách a tak se stává spolupráce mnohem konkrétnější a zajímavější.

Dále spolupracujeme se základními školami: ZŠ v Kadaňské ulici, ZŠ Písečná, ZŠ Duhovka, ZŠ praktická Klášterec nad Ohří, ZŠS Louny, se speciální školou Christian Felix Weiße z Annabergu Buchholze, se Stacionářem Luňáček v Lounech a organizací SPMP ČR – Sdružení na pomoc mentálně postiženým.

2. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ

2.1. Věcné podmínky

Zastavěná plocha pozemku je 998 m², travnatá plocha je 4 213 m², třídy mají plochu 62 m² a herny 79 m². Školní zahrada je vybavena interaktivními herními prvky, které umožňují zvládat určitou míru nebezpečí a zlepšovat pohybové dovednosti dětí- Bajaja. Děti mají možnost využívat i prvky na procvičování rovnováhy – vlnobítí, pohyblivá lávka, lanová lávka s chůdami, trojhrazda, houpací pružinové trojspěří, houpací hnízdo a lezecký treňažér „Opičák“. Mají k dispozici dřevěný domek a velkou tabuli na kreslení. Pískoviště a kutiště jsou opatřena pásy z umělé hmoty a jsou dostatečně velká, aby umožnila hry všech dětí z mateřské školy. Na školní zahradě jsou tři nová mlhoviště s gumovým povrchem, která je možné využívat v teplém období od května do září. Chatky jsou vybaveny tříkolkami, koloběžkami, odrážedly a dalšími hračkami, které je možné využívat při pobytu venku. V areálu školní zahrady je i umývárna a WC. Zahradu jsme také doplnili novou dřevěnou učebnou v přírodě, kde můžeme zkoumat, pozorovat a bádát. Současně jsou k dispozici přírodní prvky – vrbový tunel a schovávačka a zážitkový chodníček, kde děti experimentují a zkoumají. V rámci vytváření podmínek pro environmentální výchovu jsme umístili na školní zahradě čmelíny a obnovili ptačí budky. Součástí venkovní plochy je i bazén v uzavřeném atriu, sauna a volné prostory tohoto objektu zabírá keramická dílna s pecí na vypalování keramiky.

Vzhledem k tomu, že máme kolem školy velkou zahradu, uvědomujeme si obrovský potenciál jejího využití. Věříme, že školní zahrady mohou být skvělým pomocníkem všestranného rozvoje dětí. Jsme přesvědčeni o tom, že učení venku přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení a že to, co se děti naučí prostřednictvím zážitků venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se posléze vybavuje.

Učení venku je názorné, třírozměrné, pestré. Jde o spojení se skutečným světem, které přináší pocit smysluplnosti učení. Kontakt s přírodou také zlepšuje pozornost a soustředění, významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese. Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí. Děti si venku rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

V následujících letech se zaměříme na využití přírodního prostředí k větší názornosti a větší pestrosti forem a metod výuky. Výuku ve venkovní učebně podpoříme pořízením pomůcek, díky kterým budeme moci zařadit prvky zážitkové a dobrodružné pedagogiky. Podařilo se nám přeměnit jedno z pískovišť na kutiště, díky kterému si děti zažijí experimentování s různým přírodním materiálem. Vytvoříme bahniště pro hry s vodou a zkoumání jejích vlastností. Budeme pokračovat ve výsadbě stromů, keřů a květin a pro čmeláky v našich čmelínech budeme pokračovat v udržování květnaté louky.

Ke stávajícímu ohništi, které prošlo rekonstrukcí, máme v letních měsících postavené tee-pee a po vzoru indiánů budeme sněmovat s rodiči, bádát, observovat a experimentovat.

Třídy jsou vybaveny barevným nábytkem, který umožňuje dětem volný výběr hraček, které mají na dohled i dosah. Nábytek je zpravidla policový, umožňuje dítěti vidět, co kde je a co se nabízí. Jednotlivé třídy a šatny jsou odlišeny barevně. V hernách jsou koutky pro tvořivou hru – kuchyňky, obchody, kadeřnictví, všechny třídy jsou vybaveny kočárky, auty, námětovými auty a velkým množstvím stavebnic. V hernách jsou také skříně na lůžkoviny a stohovatelná lehátka pro odpočívající děti. Všechny děti mají antialergické polštáře a deky z dutého vlákna.

Všechny třídy jsou vybaveny čističkami vzduchu.

Ve všech třídách jsou k dispozici Lego dacta učebny s různými náměty. Děti mají k dispozici interaktivní stolek, snoezelen pro relaxaci a sportovní nářadí i náčiní ve spojovací chodbě, která slouží zároveň jako tělocvična. Mohou využívat kola, tříkolky, koloběžky, autíčka na ruční ovládání,

mechanický chodník na nácvik chůze, chodítka pro tělesně postižené děti, rehabilitační míče, různé žíněnky a mají tak dostatek příležitostí pro všestranný rozvoj. Všechny třídy jsou vybaveny počítači s připojením na internet a dětskými výukovými programy. Kromě toho je možnost pracovat v interaktivní učebně, která je přístupná ze spojovací chodby školy, kde je umístěn také interaktivní stůlek, který může využívat najednou i šest dětí. Učitelky mají k dispozici kopírky, tiskárny fotoaparáty, kroužkovač a laminovací stroje. Do speciálního vybavení patří termokopírka, která umožňuje kopírovat obrázky do plastické podoby, PC ovládaný očními pohyby a Pichtův psací stroj pro nácvik šestibodu (Braillovo písmo)

Dětský nábytek, stolky a židličky jsou v různých výškách, takže vyhovuje všem věkovým skupinám a během roku ho lze přizpůsobovat výškovým potřebám dětí. Třídy jsou vybaveny novými podlahovými krytinami. Každá třída má dostatek pomůcek a hraček pro hru, pro rozvíjení poznání, experimentování, dostatek materiálu i prostor pro pracovní i výtvarnou výchovu. Množství pomůcek odpovídá počtu dětí. Každoročně si dávají na konci školního roku učitelky požadavky pro obnovu nebo doplnění materiálu, hraček, pomůcek.

Výzdoba tříd je plně v kompetenci třídních učitelek, které si vytvářejí interiéry podle svých představ a v souladu s filozofií TVP. Často jsou využívány obrázky malířky Lenky Procházkové a výkresy a malby dětí. Děti také pomáhají zdobit vstupní prostory do svých pavilónů. Výzdoba školy a společných prostor je dílem kolektivu učitelek (malování na stěny a další výzdoba). Výtvarné práce dětí se objevují nejvíce v šatnách, kde je mají možnost vidět rodiče.

Veškeré vybavení odpovídá bezpečnostním a antropometrickým požadavkům, pravidelně jsou prováděny revize veškerého zařízení, včetně osvětlení.

Velký důraz je kladen na estetický vzhled všech prostor, včetně sociálních zařízení, která jsou barevně odlišená a vedle běžných WC, jsou chlapcům k dispozici i dětské pisoáry.

Nadstandardním vybavením školy je:

- Vybavení školní zahrady
- Snoezelen, místnost pro smyslovou stimulaci, ale zároveň muzikoterapii a relaxaci
- Zařízení pro perličkovou koupel nohou v ZŠS
- Rehabilitační vana
- Masážní lůžko
- Keramická dílna s vypalovací pecí
- Sauna s bazénem
- Kvalitní čističky vzduchu ve všech třídách
- Zvukotechnika v prostorách pro pohybové aktivity, která umožňuje pořádat společenské akce
- Výtah pro imobilní žáky
- Plazmová televize v hale školy
- Připojení všech učeben k internetu
- 5 interaktivních tabulí
- Interaktivní stůlek
- Termokopírka
- Digitální fotoaparáty a kamera k dokumentování všech akcí

2.2 Životospráva

Cílem je:

- **Promyšlená a vyvážená skladba jídelníčků** s dostatkem ovoce a zeleniny a mléčných výrobků (plnění spotřebního koše). Je dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů - škola má k dispozici konvektomat a veškeré vybavení kuchyně. K dodržení hygienických norem slouží i chladicí vitrína na uchovávání salátů.

Děti mají každý den k dopolední přesnídávkě ovoce, **postupně se snažíme o zařazování většího množství zeleninových jídel, obilovin a omezení slazených nápojů pro pitný režim.** Do jídelníčku

zařazujeme luštěninová jídla, ryby, bezmasá jídla a v jídelníčku převažuje drůbeží maso. Často jsou zařazovány obilné kaše a pohanka.

- **Cílevědomý návyk pravidelně pít** (od rána jsou všem dětem k dispozici nápoje – čaj, vitaminové nápoje, džusy, ovocné šťávy)
- **Dodržování vhodného intervalu** mezi podávanými jídly (2,5 – 3 hodiny).
- **Respektování přání dítěte**, jaké množství jídla bude konzumovat. Dítě má možnost domluvit si porci s kuchařkou.
- **Respektování zdravotního stavu** dítěte a příprava dietního jídla v případě individuální nutnosti a doporučení lékaře.
- **Respektování individuální potřeby** aktivity, odpočinku, spánku atd. Po obědě se děti s fyziologickou potřebou spánku převlékají do pyžama a odpočívají na lůžku, ostatní děti pouze relaxují. Pokud dítě neusne, jsou mu nabízeny klidové aktivity. Děti mají možnost relaxovat i během dne v relaxačních vacích.
- **Zajišťování denního pobytu venku** minimálně 1,5 – 2 hodiny, převážně v přírodě nebo na školní zahradě, případně na venkovních terasách v průběhu celého dne. Vzhledem k úpravám školní zahrady budou moci děti využívat pobyt venku ve větší míře i odpoledne od jarních měsíců do pozdního léta - čas po svačině do rozchodu dětí. Zohledňujeme pouze pro děti nevhodné klimatické podmínky nebo nepříznivé ovzduší.
- **Zajišťování dostatku pohybu**, respektování zvýšené potřeby pohybu u hyperaktivních dětí (zajišťujeme každý den pobytem v prostorách pro pohybové aktivity, kde mají děti k dispozici sportovní náradí a náčiní a v přírodě). Dětem jsou nabízeny jak řízené pohybové aktivity – pohybové hry, motivovaná cvičení, tak i aktivity spontánní, s respektováním bezpečnostních pravidel. Budeme nabízet nové tělovýchovné aktivity (zpravidla pro předškoláky jako je lyžování, bruslení, plavání apod..)
- **Nápodoba dospělého** - učitelky samy se chovají v oblasti životosprávy tak, že jsou přirozeným vzorem pro děti a pro jejich správné návyky (postoj ke kouření, alkoholu, stravování učitelky, sportovní zaměření učitelky- děti znají aktivity „svoji paní učitelky“).

2. 3 Psychosociální podmínky

Děti a dospělí si postupně ve třídách formulují pravidla soužití, která si graficky znázorní a mají je stále na očích. Všichni (učitelé – děti – správní zaměstnanci - rodiče) se snaží o jejich dodržování. Učitelka upozorňuje děti na pravidla a dbá na jejich dodržování a tím vytváří ve třídě prostředí pohody a klidu.

Dítě je přijímáno ke vzdělávání po adaptaci, která se řídí jeho individuální schopností přizpůsobit se podmínkám školy a kolektivu. Adaptaci dítě absolvuje s rodiči nebo prarodiči. Jsme typ školy, který umožňuje rodičům po domluvě s učitelkou účast v mateřské škole a možnost zapojení rodičů do práce školy. Pobytem rodičů v mateřské škole dochází k navázání vztahu mezi dětmi, učitelkou a rodiči tak, aby se stalo prostředí mateřské školy pro dítě přijímajícím, respektujícím. Zároveň dojde k navázání vztahu učitelky a rodičů tak, aby byly respektovány osobní potřeby, případně odlišnosti.

Dítě, které je přijato k povinnému předškolnímu vzdělávání, nemusí absolvovat adaptaci, ale je mu věnována individuální péče v takové míře, aby pro něj nebyl počáteční pobyt v mateřské škole stresující.

Vzhledem k tomu, že jsou přijímány k předškolnímu vzdělávání i děti s různými handicapami a priznanými podpůrnými opatřeními, je ve škole samozřejmostí rovný přístup ke všem dětem a všechny jsou vedeny k prosociálnímu chování. Toto chování je samozřejmostí i u veškerého personálu.

Děti mají možnost si svobodně volit z nabízených činností a zároveň nabídku ovlivňovat. Učitelky znají dokonale svoji skupinu dětí - vedou o nich záznamy, portfolia atd. tak, aby měly možnost sledovat výsledky dítěte, přizpůsobovat nabídku tak, aby byla pro děti optimální, byla jim srozumitelná a vedla k prožitku dítěte.

Velký důraz je kladen na komunikaci mezi dětmi a učitelkou a mezi dětmi navzájem, děti jsou vedeny k tomu, aby sdělovaly svoje pocity a prožitky a k tomu musí být vytvořena atmosféra klidu, pohody a důvěry.

2.4 Organizace

Děti jsou rozděleny ve třídách, zpravidla podle věku, ale jsou respektovány požadavky rodičů a nebráníme se třídám věkově smíšeným. Zpravidla bývá jedna třída vyhrazena pro děti 5-6 leté a děti s odkladem povinné školní docházky. Jedna třída je zřízena pro děti s mentálním postižením, ale zároveň pro děti s více vadami a tím i přiznanými podpůrnými opatřeními různého stupně. Do této třídy jsou zařazovány děti s mentálním postižením, smyslovým postižením, autismem a kombinovanými vadami.

Uspořádání dne:

6:00 - 6:30 Otevření MŠ (všechny děti se scházejí v jedné třídě – třídy se střídají)

spontánní hry a činnosti dětí

pitný režim

6:30 – 7:55 Děti se rozcházejí do svých tříd, kde mohou uskutečňovat:

spontánní hry a činnosti

individuální a skupinové činnosti nabídnuté učitelkou

pitný režim

7:55 – 8:00 Uzavírání docházky

8:00 – 9:30 Dopolední blok řízených a spontánních činností vycházejících z TVP

- možnost pokračovat v započatých spontánních a řízených činnostech, možnost využít pobyt venku

I. varianta 9:30 – 11:25 Pobyt venku (menší děti, které obědvají v 11.30 hodin)

11:30 – 12:00 Oběd, hygiena

12:00 – 14:00 Polední odpočinek – relaxace

- poslech pohádek
- průběžné vstávání, po dohodě s rodiči

II. varianta 9:30 – 11:55 Pobyt venku (starší děti, které obědvají ve 12 hodin)

12:00 – 12:30 Oběd, hygiena

12:30 - 13:15 Polední odpočinek - relaxace

- poslech pohádek
- průběžné vstávání, po dohodě s rodiči

13:15 – 14:00 Dokončování činností započatých dopoledne

individuální a skupinové činnosti

klidové hry ve třídě

pobyt venku, bádání experimentování, relaxační činnosti, observace

14:15 – 16:15 Odpolední programový blok

průběžná odpolední svačina

spontánní aktivity dětí

možnost dokončování aktivit započatých dopoledne

pobyt venku, bádání experimentování, relaxační činnosti, observace

16:30 Uzavření MŠ

Po zkušenostech z minulých let, kdy máme vysoké průměrné docházky v jednotlivých třídách, jsme přistoupili k jinému systému služeb a ve třídách pracují dvě učitelky a ve třídě pro děti s mentálním postižením a souběžným postižením více vadami pracuje pod supervizí učitelek další pracovnice – asistentka pedagoga. V průběhu dopoledne jsou ve třídě vždy 2 učitelky, souběžné působení obou je minimálně tři hodiny, aby byly vytvářeny optimální podmínky pro předškolní vzdělávání a zajištěna dostatečná možnost nabídky činností pro děti a náležitý dohled. Je také větší možnost přizpůsobit den individuálním potřebám dětí – střídání klidových činností s pohybovými aktivitami. Učitelky souběžně působí při dopoledním bloku činností, pobytu venku a obědě. Vždy pracují souběžně při pohybových aktivitách (plánované) a aktivitách mimo budovu školy.

Učitelky využívají všechny prostory, pro pohybové aktivity a spontánní činnosti využívají terasy, tělocvičnu, školní zahradu.

Souběžné působení dvou učitelek také umožňuje střídání činností – frontální, skupinové, ale hlavně individuální a jsou tak respektovány potřeby dětí a jejich osobní tempo.

2.5 Řízení mateřské školy

Všichni zaměstnanci znají svoje kompetence, mají předem vymezeny své povinnosti, pravomoci a úkoly v náplních práce a v Organizačním řádu školy. Komunikační systém má jasná pravidla, je realizován prostřednictvím pedagogických a provozních porad, e-mailové pošty a osvědčil se informační systém: ředitelka - zástupkyně ředitelky – učitelky, vychovatelky, asistentky, plány práce (blokové rozpracování), konkrétní měsíční plán akcí, každodenní setkávání pedagogických pracovníků MŠ, ZŠS, vychovatelek, asistentek pedagoga.

Při rozhodování o důležitých věcech týkajících se chodu školy či plánování, spolupracuje celý kolektiv. Každoroční analýza školního roku, na které se podílejí všechny učitelky prostřednictvím zpracovaných kritérií, nám umožňuje pracovat s chybou a přijímat opatření pro k nápravě. Využíváme zpětnou vazbu, v rámci evaluace se snažíme vyhodnocovat dosavadní výsledky a využít jich v dalším plánování. Pedagogický sbor si na poradách předává zkušenosti, snažíme se o úzkou spolupráci.

Kontrolní a hospitační činnost slouží jako nástroj k zefektivnění pedagogické práce, učitelky jsou včas a v dostatečné míře informovány o záležitostech školy.

Ředitelka dává učitelkám prostor k samostatnému rozhodování při realizaci vlastních nápadů. Zásadní problémy jsou předkládány zástupkyním - pedagogickému sboru, jsou zohledňovány názory a návrhy řešení pedagogického sboru. Jsou stanovena pravidla možnosti finančního ohodnocení učitelek, která jsou obsažena ve vnitřním platovém předpisu. Učitelky mají stanovené termíny pro návrhy na zlepšení prostředí, které dávají na konci školního roku před sestavením rozpočtu na následující kalendářní rok, samy si vybírají z nabídky knih, hraček a pomůcek podle potřeby svojí třídy. Samy si plánují podle svého TVP a rozpracovaných bloků akce, které před ukončením bloku dávají ke schválení ředitelce.

Před ukončením měsíce dávají učitelky návrh na akce na měsíc následující. Akce podléhají schválení ředitelkou školy.

Učitelky se také domlouvají navzájem na spolupráci při jednotlivých akcích a informují ředitelku o výsledku. Pedagogické rady slouží nejen k řešení pedagogických problémů, ale i k návrhům akcí, připomínkám a nápadům.

Pedagogický sbor naší školy je velký a není převažující věková skupina. **Je třeba delegovat úkoly rovnoměrně na všechny učitelky a další pedagogické pracovnice a využívat jejich individuální zaměření a schopnosti. Dalším dlouhodobým úkolem bude zvýšená kontrolní činnost plánování, zpracovávání portfolií, IVP.**

Vnější informační systém pro rodiče a širší veřejnost je realizován prostřednictvím nástěnek, webových stránek a propagačních materiálů.

Učitelky MŠ úzce spolupracují s učitelkami ZŠS (plány spolupráce, měsíční plány akcí). Učitelky nabízejí a domlouvají odbornou pomoc rodičům a konzultace s poradenským centrem, psychologem a psychiatrem v případě problémů při vzdělávání nebo výchovných obtížích jejich dětí. Škola také úzce spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi (viz. Charakteristika školy)

2.6 Personální zajištění

Učitelky v mateřské škole jsou zpravidla plně kvalifikované. Všechny učitelky a další pedagogické pracovnice se průběžně vzdělávají podle plánu DVPP, samy si navíc zjišťují podle svého zájmu možnosti absolvování seminářů k prohloubení jejich odbornosti. Ředitelka podporuje maximálně další vzdělávání, jediným omezením v DVPP je zpravidla nutnost akreditace MŠMT a množství finančních prostředků.

Pro práci celého kolektivu jsou stanovena jasná pravidla, náplně práce, organizační řád a systém spolupráce, aby škola fungovala jako celek.

System služeb je propracován tak, aby byly zajištěny optimální podmínky pro vzdělávání dětí v plné míře. Výměny služeb, změny v provozu atd., jsou vždy řešeny obratem a s vědomím ředitelky nebo zástupkyně. Učitelky se snaží spolupracovat, jsou si vědomy odpovědnosti a navzájem se snaží pomáhat si. Ostatní personál školy dodržuje daná pravidla a je nedílnou součástí školy.

Učitelky v jednotlivých třídách spolupracují s dalšími odborníky- canisterapeutka, neurolog, speciální pedagog. **V rámci DVPP je třeba se zaměřit na semináře s tematikou problematiky dětí s ADHD či poruchami chování.**

2.7 Spoluúčast rodičů

Škola je otevřenou institucí, otevřenou pro rodiče i obec. Respektujeme, že péče o děti a jejich výchova, je právem rodičů, ale učitelka potřebuje získat o dítěti informace, aby s ním mohla pracovat. Bez spolupráce s rodinou se učitelka neobejde. Spoluúčast rodičů na výchovně vzdělávacím procesu v mateřské škole vnímáme jako partnerský vztah. K vytvoření dobrého partnerství je nezbytná oboustranná výměna informací, jak o dění v mateřské škole, tak o pokrocích dítěte doma i v MŠ. Rodič má možnost, po domluvě s učitelkou, s dítětem v mateřské škole pobýt a to nejen v době adaptace. Učitelky umožní rodičům vstup do třídy, nechají rodiče s dětmi dohrát si, dokončit započatou činnost apod. Učitelky tak mají možnost nenásilným způsobem více pochopit jednání a chování dítěte a rodiče, získávají přehled o přístupu učitelky k dětem, konfrontují své výchovné postupy s rodiči, s učitelkou. To vše se děje za plného respektování pravidel soužití, která platí i pro rodiče.

Rodiče mají možnost:

- domluvit se na plánu spolupráce
- kdykoliv po domluvě s učitelkou vejít do třídy a účastnit se činností
- zúčastňovat se akcí pro rodiče
- zeptat se na vývoj dítěte a jeho pokroky v mateřské škole
- požádat o radu, pomoc v otázkách vývoje dítěte a výchovy

- podílet se na plánování třídního vzdělávacího programu
- vyjádřit se k práci učitelky, třídy, školy s respektováním pravidel slušného chování

Rodiče spolupracují dobře ve všech třídách při tvorbě plánů spolupráce na daný školní rok, často vychází iniciativa z nich. Pomáhají organizovat některé akce, vypomáhají při zajišťování akcí školy nejen osobně, ale i finančně. V některých třídách pomáhají rodiče vyrábět pomůcky a výzdobu. Samozřejmě se zúčastňují akcí, které mateřská škola organizuje, dodávají fotografie na webové stránky. **Je nutné se zaměřit více na rodiče ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a na rodiče dětí, pro které je dle zákona povinná předškolní docházka, především ve speciální třídě.**

3. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd

Třídy mateřské školy jsou v pavilonech, které jsou propojeny chodbou. V každém pavilonu je třída v přízemí a v 1. poschodí. V každé přízemní třídě je šatna, umývárna, WC, třída, herna a terasa, kuchyňka, šatna učitelek a přilehlý prostor na pomůcky a materiál. V 1. poschodích jsou třídy bez terasy, ale venkovní únikové schodiště umožňuje sejít dětem na terasu v přízemí. Ve druhém a třetím pavilonu jsou celkem tři nebo čtyři třídy pro zdravé děti. Třída pro děti s mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami- děti s priznanými podpůrnými opatřeními se nachází ve správním pavilonu a má svůj samostatný vchod přes školní zahradu. Rozmístění a počet jednotlivých tříd vychází z aktuálního počtu dětí a otevřených tříd, v každém školním roce se může měnit. V prvním pavilonu jsou učebny základní školy speciální, WC, (i pro vozíčkáře) šatny žáků a učitelek a malá sborovna. Tento pavilon disponuje také výtahem, který využívají nejen vozíčkáři, ale v případě potřeby všechny děti a žáci tohoto pavilonu.

Společným prostorem pro všechny je interaktivní učebna, spojovací chodba – tělocvična, počítačová učebna, dílna na PV a VV , snoezelen , jídelna – ve správním pavilonu, keramická dílna a bazén v areálu sauny.

3.2 Charakteristika jednotlivých tříd

Kromě třídy pro děti s mentálním postižením, není rozdíl mezi čtyřmi třídami mateřské školy. Pravidlem bývá, že děti jsou ve „svoji“ třídě po celou dobu docházky do mateřské školy. Vizualní odlišení je pouze v barvách, protože každá třída má svoji barevnou kombinaci. Zpravidla jsou ve třídách děti různého věku, respektujeme přání rodičů a umísťujeme do stejné třídy i sourozence. Osvědčilo se nám soustředění dětí 5 -6 letých a dětí s odkladem povinné školní docházky do jedné třídy. Složení třídy je závislé na počtu dětí odcházejících do základní školy a nově zapsaných dětí. Děti v jednom pavilonu se vždy dobře znají, protože bývají společně při ranním scházení nebo odpoledních činnostech. Zaměření a specifika jednotlivých tříd vychází z jejich třídních vzdělávacích programů a z individuality třídních učitelek. Vzhledem k tomu, že základní normou je ŠVP, je zaměření zřejmé – naplnit uvedený dokument. Každá ze tříd má svůj název : Koťátka, Motýlci, Ptáčci, Sluníčka.

Ve třídě pro děti s mentálním postižením a se souběžným postižením více vadami a s priznanými podpůrnými opatřeními jsou vzdělávány děti, které mají určitý stupeň mentálního postižení a zároveň děti s autismem, smyslovými vadami a vývojovými vadami. Jedná se o třídu Medvídků. Prostedí je přizpůsobené skladbě dětí a typu postižení. Ve třídě jsou k dispozici relaxační vaky, míče, pískovnička, rehabilitační bazén s míčky a další rehabilitační a kompenzační pomůcky.

4. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

„Má-li jedinec rozumět druhým, musí se nejdřív znát sám“. Cílem našeho školního vzdělávacího programu je snaha pomoci dítěti, aby porozumělo samo sobě, svým pocitům, aby si uvědomilo svoji jedinečnost v rámci skupiny kamarádů. Pozornost zaměřujeme nejen na obohacování poznatků o okolním světě, ale i na rozvíjení smyslu pro odlišnost, prosociální chování, pěstování tolerance, spolupráci, komunikaci, schopnost adaptovat se na změny a dovednosti přijímat informace.

4.1 FILOZOFIE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Naším cílem je pomoci rozvíjet osobnost každého dítěte v rámci jeho osobních předpokladů. Rozvíjet nejen jeho mentální oblasti, ale i jeho fyzické. Podporovat zdravý rozvoj všech dětí a jejich pohybové dovednosti. Podporovat přirozené soužití zdravých a handicapovaných dětí a vytvářet optimální podmínky pro jejich rozvoj.

4.2 VZDĚLÁVACÍ CÍLE A ZÁMĚRY

Vycházíme z osobnostně orientovaného modelu předškolní výchovy. Naše škola umožňuje postupnou, cílevědomou a individuálně pojatou adaptaci dítěte na mateřskou školu a realizaci povinné předškolní docházky. Hlavními cíli je:

- Maximálně možný rozvoj každého dítěte s respektováním jeho osobnosti, rodinných tradic, jeho osobního tempa a dalších individuálních vlastností.
- Soužití zdravých a handicapovaných dětí, propojení výchovně vzdělávacího procesu v mateřské a základní škole speciální (dále jen ZŠS), možnost integrace.
- Poskytnutí jazykové podpory dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka
- Dítě jako partner, který má možnost projevit se jako jedinečná osobnost, při respektování předem domluvených pravidel soužití ve skupině.
- Účast rodičů v průběhu dne v mateřské škole, spolupráce s rodinou v otázkách výchovy a individuálního přístupu k dítěti.
- Přípravu na pokračování v dalším vzdělávání (vstup do ZŠ), chápeme jako přirozené rozvíjení a podněcování zájmu dítěte o informace, formou každodenní bohaté nabídky rozmanitých činností.
- Respektování zájmu a potřeb dětí. Dítě si má možnost během dne vybrat z nabídky činností řízených učitelkou, či zvolit aktivity samo, ale zároveň také nabídku ovlivňovat. Dítě se učí postupně přijmout nutnou dávku povinností, čímž se naplňuje role školáka.
- Stimulace k aktivitě, samostatnosti a radosti z poznání a objevení
- Vývoj dítěte v přirozeném prostředí s důrazem na využití venkovních aktivit a učení se přírodou v přírodě
- Podpora TV aktivit rozmanitého charakteru, nabízet nové možnosti pohybových činností (lyžování, bruslení, plavání – zpravidla u předškoláků)
- Další vzdělávání učitelek je zaměřeno na širokou oblast vývoje dítěte a vzdělávání dítěte, na rozvoj individuálních schopností (nadané děti), na diagnostiku dětí, na práci s moderními technologiemi, na alternativní komunikaci, specifickou problematiku autismu a poruchy komunikace, na počítačovou gramotnost, didaktiku, individuální práci s dítětem. Děje se tak absolvováním akreditovaných seminářů a kurzů, případně samostudiem.

4.3 REALIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

- Školní vzdělávací program je pomůckou a východiskem pro zpracování třídního kurikula – Třídního vzdělávacího programu
- Závazné je směřování ke kompetencím na konci předškolního období
- I když již není povinností tvořit plány pedagogické podpory pro děti, které z nějakého důvodu nezvládají předškolní vzdělávání nebo některé jeho oblasti, dbají učitelky na podchycení individuálních zvláštností u dětí tak, aby bylo možné v případě potřeby navázat kontakt s poradenským zařízením včas.

- Integrované děti a děti s přiznanými podpůrnými opatřeními mají zpracovaný individuální vzdělávací plán – na základě doporučení poradenského zařízení (dále IVP), který je konzultován s rodiči a dalšími odborníky.
- Učitelka vychází z vlastních poznatků o dětech, z pedagogické diagnostiky, z podmínek prostředí, ze sebeevaluace
- Každá třída si sestavuje dle svých představ tematické části a k nim přiřazuje dílčí cíle a cílové kompetence

Nedílnou součástí života naší školy tvoří **tradice**, jejichž prostřednictvím dochází také k naplňování daných cílů:

Slavnostní zahájení školního roku, společné pro děti, žáky, pedagogy a rodiče

Zdobení vánočních stromků na náměstí

Adventní dílny

Vystoupení dětí a žáků na „Chomutovských vánocích“

Zdobení vánočních stromků na školní zahradě, náměstí nebo v ZOO parku

Vánoční posezení s rodiči

Karneval

Vítání jara

Mateřinka

Tvořivé dílny pro rodiče a děti

Šikulka

Sportovní hry přátelství

Táto, mámo, pojď si hrát (sportování s celou rodinou)

Zahradní slavnosti

Den otců

Den matek

Rozloučení s předškoláky

Oslavy narozenin ve třídách

Uplatňujeme tyto metody:

- Činnostní učení - vlastní aktivita dítěte
- Observační učení- přirozené učení nápodobou
- Prožitkové učení – získávání poznatků zapojením všech smyslů a citové oblasti
- Komunikace, komunitní kruh, asociační kruh
- Tvořivá dramatika
- Využití přirozených situací
- Senzomotorické učení
- Práce s chybou
- Didaktické hry
- Řízené skupinové činnosti
- Řízené individuální činnosti
- Experiment

- Učení venku
- Zážitek pedagogika

4.4 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Za dítě se speciálními vzdělávacími potřebami je považováno dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpůrných opatření 1. až 5. stupně. Pro vzdělávání těchto dětí má škola vytvořené podmínky jak materiální, tak personální. Děti jsou vzdělávány ve třídě pro děti s mentálním postižením a se souběžným postižením více vadami, kam jsou zařazovány na doporučení PPP nebo SPC, případně formou integrace v běžných třídách MŠ. Vzdělávání se uskutečňuje v podnětném a vstřícném prostředí, s dostatkem hraček, speciálních a kompenzačních pomůcek. V souladu s § 16 odst. 9 školského zákona a vyhlášky č.27/2016 Sb. jsou ve třídě Medvídků vzdělávány děti s různým stupněm mentálního postižení, s lékařskou diagnózou autismus, se smyslovými poruchami a s poruchami vývoje řeči. V malém kolektivu, pod vedením zkušených pedagogů, za pomoci asistentky pedagoga, se snažíme připravit tyto děti na pokračování v dalším vzdělávání v ZŠ, případně v ZŠS.

Filozofie, rámcové cíle a záměry jsou stejné pro všechny děti přijaté k předškolnímu vzdělávání v naší škole. Důležitým aspektem je zdravotní stav dítěte, jeho možnosti a schopnosti a vytvoření optimálních podmínek pro rozvoj osobnosti každého dítěte, učení i komunikaci s ostatními a pomoci, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Děti zařazené do této třídy, jsou po 1.9. 2016 vřazovány již s doporučeným stupněm podpůrných opatření (od stupně 2), který stanoví poradenské zařízení. Děti pracují podle IVP a snažíme se o plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte.

Učitelky úzce spolupracují s rodiči, s výchovným poradcem školy, případně dalšími odborníky.

Využíváme kompenzační a rehabilitační pomůcky a poradenské služby odborníků. Pro děti s lékařskou diagnózou autismus vytváříme přehledné strukturované prostředí, využíváme strukturované učení, uplatňujeme alternativní formy komunikace. V případě potřeby pracují děti odděleně s asistentkou pedagoga. Děti s individuálními vzdělávacími potřebami využívají ve větší míře snoezelen, canisterapii, a organizujeme společné akce i pro rodiče, aby došlo ke komplexnímu působení na děti.

4.5 DĚTI NADANÉ

Ve školním vzdělávacím programu a jeho realizaci vytváříme podmínky pro využití potenciálu každého dítěte. Podporujeme rozvoj nadání dítěte v určité oblasti přizpůsobením vzdělávacího obsahu nárokům takového dítěte. I těmto dětem jsme připraveni poskytnout dostatek individuálního přístupu tak, aby bylo dostatečně stimulováno a rozvíjeno.

4.6. DĚTI S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka byla poskytnuta jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou uzpůsobíme didaktické postupy a děti budeme cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Pokud u nás budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o

předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte může být zařazeno do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné dítě či děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který využijeme při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

5. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Celoroční téma nese název „**Poznávám sebe – poznávám svět**“. Abychom mohli světu rozumět, musíme nejdříve pochopit sami sebe, tzn. svoje tělo, jak funguje – „být s ním kamarád“. Proto se vydáme na společné putování. Vypravíme se do vlastních pocitů, seznámíme se, se svým tělem, nahlédneme na sebe a pokusíme se uvědomit si svoji jedinečnost v rámci skupiny kamarádů. Zjistíme, co našemu zdraví prospívá a co naopak škodí. Smyslem bude poznání sebe sama, jak fungujeme a co už umíme. Pak budeme lépe připraveni chápat ostatní a poradíme si s vytvářením kamarádských vztahů mezi sebou. Postupně a společně se nakonec vypravíme do světa „blízkého i vzdáleného“. Budeme se dívat, naslouchat, hmatat, čichat, ochutnávat. Cílem je, probudit všechny smysly, zvědavost, chuť poznávat a objevovat, experimentovat a věci ovlivňovat.

Ve třídě pro děti s individuálními vzdělávacími potřebami půjdeme ke stejnému cíli, ale s respektováním individuálních možností jednotlivých dětí a za uplatnění podpůrných opatření, využití speciálních pomůcek, kompenzačních pomůcek a případného využití asistenta pedagoga, případně osobního asistenta.

5.1 Průběžné cíle:

- Budeme se snažit vštípit dětem základní normy společenského chování observačním učením (příkladem a vzorem). Povedeme je k tomu, aby se naučily pozdravit nejen dospělé, ale i kamarády, aby se učily rozloučit se a přivítat s rodiči. Aby uměly vyjádřit svoje přání a svoje pocity. Aby uměly požádat a poděkovat, aby se učily diskutovat a prosazovat svůj názor, aby uměly odmítnout to, co se jim nelíbí, hlavně v sociálních vztazích.
- Posilovat vztahy, které umožní dítěti prožít kamarádství a sounáležitost k určité skupině dětí, kamarádů, dospělých.
- Zaměříme se od vstupu dítěte do mateřské školy na hygienické návyky a budeme se snažit v tomto směru spolupracovat velice úzce s rodinou.
- Povedeme děti k dodržování daných pravidel, týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví a života (silniční provoz, návykové látky, požární ochrana, nebezpečná zvířata, lidé).
- Motivací, observačním učením a aktivizací dětí se budeme snažit maximálně o soběstačnost dítěte v sebeobsluze a pracovních činnostech přiměřených věku.
- Uspořádáme ve školním roce akce, které jsou pořádány již tradičně a které podporují přirozenou formou rozvoj kulturního a společenského chování, rozvíjejí poznání dítěte a umožňují jeho sebeuplatnění a sebereprezentaci.

1. podtéma: „To jsem já a vím kam patřím“

Obsah:

Prostřednictvím situací a plánovaných činností se dítě učí poznávat svoje tělo, jeho funkce, vývoj a změny. Chápe přirozenou rozdílnost lidí, má zdravé sebevědomí. Orientuje se v prostředí, v němž žije (rodina, škola a okolí, život v obci).

Kompetence:

- odhaduje svoje síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje svoje myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat svoje prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i svoje jednání odpovídá a nese důsledky
- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svoje práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- učí se pracovat s chybou

2. podtéma: „Na světě nejsem sám“**Obsah:**

Na základě citových prožitků se učí chápat ostatní, komunikovat, tolerovat se vzájemně a vytvářet kamarádské vztahy mezi sebou, při dodržování domluvených pravidel.

Kompetence:

- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svojí aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky, a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- je schopno chápat, že lidé nejsou stejní a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

3. podtéma: „Poznávám svět“

Obsah:

Probouzením všech smyslů budeme podporovat aktivitu, zvědavost a chuť poznávat život kolem sebe, všimnout si změn nejen v přírodě, ale všude kolem nás.

Kompetence:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

4. podtéma: „Vím, co chci“

Obsah:

Podporovat a rozvíjet aktivitu, zvědavost ve prospěch ostatních. Hledat praktická a nová řešení problémů - myslet tvořivě.

Kompetence:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něho pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit
- průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

5. podtéma: „Ve zdravém těle, zdravý duch“

Obsah:

Na základě individuálních zvláštností respektovat potřeby dítěte. Učit se poznávat, jaký vliv má způsob života na kvalitu zdraví a jak jej můžeme ovlivňovat.

Kompetence:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšimavost, pohodlnost a nízká aktivita, mají svoje nepříznivé důsledky
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně, s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Vzdělávací obsah je v ŠVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo

2. Dítě a jeho psychika

3. Dítě a ten druhý

4. Dítě a společnost

5. Dítě a svět

1. Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - zachovávat správné držení těla - zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem 	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomění si vlastního těla - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj a užívání všech smyslů - rozvoj fyzické i psychické zdatnosti - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě - osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, 	<ul style="list-style-type: none"> - lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - smyslové a psychomotorické

<ul style="list-style-type: none"> - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) - zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) - pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem - rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo 	<p>osobní pohody i pohody prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu 	<p>hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - konstruktivní a grafické činnosti - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí - příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
---	---	--

<p>zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých</p> <ul style="list-style-type: none"> - mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy - mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami 		
---	--	--

2. Dítě a jeho psychika

Záměrem v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“:

- *Jazyk a řeč;*
- *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace;*
- *Sebepojetí, city a vůle.*

Jazyk a řeč

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu 	<ul style="list-style-type: none"> - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného

<p>druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)</p> <ul style="list-style-type: none"> - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) - učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - sledovat a vyprávět příběh, pohádku - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) - chápat slovní vtíp a humor - sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech - utvořit jednoduchý rým - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci - sledovat očima zleva doprava - poznat některá písmena a číslice, popř. slova - poznat napsané své jméno - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon 	<ul style="list-style-type: none"> - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) 	<p>druhým apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - samostatný slovní projev na určité téma - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
---	---	--

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimat si (nového, změněného, chybějícího) - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí - chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) - chápat prostorové pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) - vytváření základů pro práci s informacemi 	<ul style="list-style-type: none"> - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - námětové hry a činnosti - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

<p>(vpravo, vlevo, dole, nahore, uprostred, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p> <ul style="list-style-type: none"> - učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit - řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim 		<ul style="list-style-type: none"> - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.) - činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině - činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci - činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
--	--	--

Sebepojetí, city, vůle

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory - uvědomovat si svou 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, 	<ul style="list-style-type: none"> - spontánní hra - činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu

<p>samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozhodovat o svých činnostech - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování - vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. - uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) - přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky - prožívat radost ze zvládnutého a poznaného - vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti - zorganizovat hru - uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - ☐ prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, 	<p>osobní spokojenosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - získání relativní citové samostatnosti - rozvoj schopnosti sebeovládání - rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat - rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit - rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání - získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci 	<ul style="list-style-type: none"> - činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - činnosti nejružnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání - cvičení organizačních dovedností - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) - sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte - cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontroli a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) - hry na téma rodiny, přátelství apod. - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) - činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní - dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích),
---	---	--

<p>náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem - těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním - zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) 		<p>mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
--	--	---

3. Dítě a ten druhý

Záměrem je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho - porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná - uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je - chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému - osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) - rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních 	<ul style="list-style-type: none"> - běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující sblížení dětí - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství,

<p>jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou - spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) - bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. - chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj kooperativních dovedností - ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými 	<p>přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě - hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
---	---	--

4. Dítě a společnost

Záměrem je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

OČEKÁVANÉ	Dílčí cíle	Činnosti
-----------	------------	----------

KOMPETENCE, výstupy		
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) - pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat - chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé - začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti - porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých - adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody - vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) - utvořit si základní dětskou 	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí - rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané - rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny - vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách - seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije - vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností - vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat - rozvoj společenského i estetického vkusu 	<ul style="list-style-type: none"> - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy - spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě - různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě - hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě,

<p>představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí - dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově - uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhovost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) - zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. - vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, 		<p>dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) - aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
--	--	---

<p>modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) 		
--	--	--

5. Dítě a svět

Záměrem je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE, výstupy	Dílčí cíle	Činnosti
<ul style="list-style-type: none"> - orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) - zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) - uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (věděť, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) - osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu - vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách - poznávání jiných kultur - pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit - osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy - rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách - rozvoj schopnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů) - sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé - poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další

<p>využitelné pro další učení a životní praxi</p> <ul style="list-style-type: none"> - mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) - všímat si změn a dění v nejbližším okolí - porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole - mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí - rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně - pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit 	<p>přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí 	<p>nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami) - využívání přirozených podnětů, situací a
--	---	---

přírodu v okolí, živé tvory apod.)		<p>praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dějstvími srozumitelnými reáliemi o naší republice</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) - ekologicky motivované herní aktivity (ekohry) - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
------------------------------------	--	--

5.2 Pravidla pro třídní vzdělávací program

Realizace ve třídě

Východiska plánování ve třídě:

- TVP se zpracovává na celý školní rok
- TVP vychází ze ŠVP, z RVP PV a Konkretizovaných výstupů, k jednotlivým tématům jsou vždy přiřazeny kompetence
- TVP je vždy tematicky zaměřen
- Při tvorbě TVP úzce spolupracují obě třídní učitelky
- TVP musí vycházet vždy z charakteristiky věkové skupiny nebo věkových skupin (v případě smíšené třídy) a musí respektovat možnosti dané skupiny
- TVP je rozdělen do libovolného množství tematických bloků
- Realizace TVP se děje prostřednictvím rozpracovaných podtémat v TVP do bloků na určitá časová období (časové omezení si určují učitelky)

Plánování bloků (podtémat TVP) je prováděno následovně:

- Učitelky při plánování vždy vycházejí z jednotlivých podtémat TVP
- Na základě dlouhodobých kompetencí v TVP stanoví dílčí cíle pro jednotlivé bloky
- **Ve všech pěti oblastech jednotlivých bloků (Dítě a jeho tělo atd.) plánují činnosti, jejichž prostřednictvím plní dílčí cíle a směřují k dlouhodobým kompetencím**
- Při plánování činností vycházejí vždy z diagnostiky dětí (skupiny) a z jejich potřeb
- Vždy musí být zohledněna zpětná vazba předcházejícího bloku a využita při plánování dalšího bloku
- Časové období jednotlivých bloků je odvozeno od náročnosti tématu a zpětné vazby dosažených výsledků práce s dětmi, proto je časové období určeno orientačně
- K plánování dalšího bloku přistupují učitelky vždy po splnění všech činností a vyhodnocení (evaluaci), kde posuzují, do jaké míry a kolik dětí naplnilo stanovené cíle.

- Plánované činnosti jednotlivých oblastí by měly nést znaky prožitkového učení (spontaneita, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, celostnost (účast všech smyslů a obou mozkových hemisfér)

EVALUACE – CO HODNOTÍME - JAK - KDY

- ŠVP -**
- naplňování ŠVP
 - podmínky vzdělávání
 - výsledky vzdělávání
 - hodnocení vzdělávacího procesu
 - funkčnost ŠVP - dodatky, úpravy

TVP – naplnění cílů na konci školního roku prostřednictvím zpracovaných hodnotících formulářů

IVP - vždy na konci pololetí

Průběžně – evaluace a zpětná vazba po ukončení tematického bloku

Denně – zpětná vazba činností – co se děti naučily, čím jsem k tomu přispěla já, učitelka

- spontaneita - motivuji děti tak, aby byly aktivní ?
- objevnost - využívám nové poznatky, navazuji na již poznané, připravila jsem činnosti, aby děti samy objevovaly, samy řešily ?
- komunikativnost - vytvořila jsem dětem prostor pro komunikaci a spolupráci ?
- aktivita a tvořivost - promyslela jsem a připravila prostředí tak, aby se děti mohly rozhodovat mezi činnostmi, měly možnost experimentu, měly dostatek materiálu a pomůcek ?
- konkrétnost - připravila jsem dětem konkrétní činnosti, neužívám v nadměrné míře popis a slovní doprovod ?
- celostnost - volila jsem činnosti tak, abych dětem umožnila zapojení co nejvíce smyslů ?

6. 1 Evaluace i autoevaluace bude vycházet z:

- pozorování dětí, z výsledků jejich práce, rozborů kresby, grafických listů, sledování jejich vývoje, záznamů o dítěti, ze vzájemných konzultací mezi třídními učitelkami
- rozhovorů s rodiči
- hodnocení vlastní práce - používání metod, forem, zpětná vazba od dětí, vytváření podmínek, výsledky dětí

Vedení školy bude vycházet:

- z pozorování, rozhovorů
 - z náhodných a plánovaných kontrol
 - z hospitací
 - z dokumentace a písemných záznamů (portfolia, PLPP, IVP..)
 - z hodnocení a sebehodnocení (stanovená kritéria)

Vnější hodnocení a evaluace, které budeme zohledňovat :

- hodnocení rodičů, zpětná vazba, případné výsledky anket
- zprávy kontrolních orgánů
- poznatky externích partnerů
- zprávy české školní inspekce

Plán evaluace

Předmět	Prostředky	Časový plán	Odpovědnost
ŠVP	Hodnocení podmínek vzdělávání a návrhy na zlepšení	1x ročně - červen	všichni pedagogové
	Hodnocení vzdělávacího procesu	1 x ročně – červen	všichni pedagogové
	Výsledky vzdělávacího procesu	1 x ročně – červen-září → výroční zpráva	ředitelka, zástupkyně
TVP	Kritéria hodnocení	červen– hodnocení školního roku	učitelky
Vyhodnocování bloků	Zápisy na zadní straně bloků	po splnění plánovaného bloku	učitelky
Výsledky dětí	Záznam o dítěti –IVP, portfolia	průběžně, pololetně, k 30.4.	učitelky
Výsledky vzdělávání Informace rodičům	Třídní schůzky, individuální pohovory	2x ročně – leden, červen	učitelky
Vyhodnocování IVP	Záznamy o dítěti	2x ročně – leden, červen	učitelky ve třídě pro děti s mentálním postižením a integrovanými dětmi v běžné třídě
Pedagogická práce a osobní výsledky	Sebehodnocení – stanovená kritéria	červen	učitelky
Hodnocení výsledků práce jednotlivých pedagogů	Zpětná vazba na sebehodnocení-kritéria	Červen - srpen	ředitelka
Hodnocení vzdělávacího procesu	hospitační a kontrolní činnost	dle plánu hospitací a kontrol	zástupkyně, ředitelka